

BESLUT ENLIGT 58 D § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR FÖR KOMMUNERNAS OMRÅDEN I KYMMENEDALENS SJUKVÅRDSDISTRIKT

BAKGRUND

Världshälsoorganisationen WHO klassificerade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020. Coronaviruset är en allmänfarlig smittsam sjukdom. Enligt statsrådets första rekommendation 12.3.2020 skulle offentliga sammankomster begränsas för att förhindra spridning av den infektion (covid-19) som det nya coronaviruset orsakade.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har fattat beslut om restriktioner enligt lagen om smittsamma sjukdomar för sin region under tiden 13.3.2020–18.5.2021.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förbjöd med beslutet 11.5.2021 (ESAVI/16711/2021) alla offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med över 20 personer inomhus och i avgränsade områden utomhus i kommunernas områden i Kymmenedalen och meddelade att en förutsättning för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster med högst 20 personer är att man följer undervisnings- och kulturministeriets och Institutet för hälsa och välfärds anvisningar.

Beslutet är i kraft 12.5.2021–31.5.2021.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med det här beslutet. Den försening hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för människors hälsa och den allmänna säkerheten. Därför har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 momentet 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Beslut

Regionförvaltningsverket i Södra Finland förpliktar med stöd av 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar aktörer som avses i 58 d § 5 momentet att ordna användningen av sådana utrymmen som avses i 3 momentet som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse i kommunernas områden i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt så att kunder, de som deltar i verksamheten och sällskap de facto kan undvika i 4 momentet avsedd närkontakt med varandra.

Aktörerna enligt 58 d § 5 momentet, i 3 momentet avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse och i 4 momentet avsedd närkontakt definieras i motiveringen till beslutet.

Beslutet gäller inte läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Beslutet är i kraft 21.5.2021–15.6.2021.

Motivering

Väsentliga bestämmelser

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

I 58 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms att när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, kan regionförvaltningsverket inom sin region fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, om sådana begränsningar behövs i flera kommuners områden. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt paragrafens 3 moment får besluten som avses i 1 momentet meddelas för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittrisk.

Genom lagen om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (147/2021) har till lagen om smittsamma sjukdomar bland annat temporärt lagts till paragraferna 58 c–58 h och

59 a–59 e §. De temporära paragraferna ovan är i kraft till och med 30.6.2021.

58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har ändrats genom lagen om ändring av 58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (262/2021). Ändringen trädde kraft 31.3.2021 och gäller till och med 30.6.2021.

I 58 c § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att en i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att:

- 1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,
- 2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta och
- 3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen ska en i 3 momentet avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i paragrafen dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

I paragrafens 3 moment föreskrivs om de aktörer som omfattas av skyldigheterna som föreskrivs i 58 c §. Enligt 4–5 momentet i paragrafen gäller skyldigheterna som föreskrivs i 1 momentet dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet och de får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Enligt 7 momentet i den aktuella paragrafen får närmare bestämmelser om ordnande av möjlighet att rengöra händerna, om instruktioner till kunder och deltagare samt om rengöring av utrymmen och ytor utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar kan regionförvaltningsverket om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte är tillräckliga och om det för att förhindra spridning av covid-19-epidemin när de kriterier som

anges i 2 momentet uppfylls är nödvändigt, meddela ett sådant beslut inom sitt område som förpliktar alla aktörer som nämns i 5 momentet, enligt vilket användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse ska ordnas så att kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap de facto kan undvika i 4 momentet avsedd närkontakt med varandra. En ytterligare förutsättning för regionförvaltningsverkets beslut är att åtgärderna är nödvändiga i flera kommuners områden. Av beslutet ska det framgå att aktören kan fullgöra sin skyldighet genom att begränsa antalet kunder, genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag. I beslutet ska det dessutom redogöras för vad som avses med utrymmen som är öppna för allmänheten och utrymmen avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse samt närkontakt. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Enligt 2 momentet i den aktuella paragrafen kan ett beslut enligt 1 momentet fattas om incidensen av bekräftade smittfall inom sjukvårdsdistriktets område under de senaste 14 dagar för vilka information finns att tillgå är minst 25 per 100 000 invånare och det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området.

I 3 momentet i den aktuella paragrafen föreskrivs att i 1 momentet avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse är 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare, 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt och 3) utrymmen som används för verksamhet som avses i 58 g 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

Enligt 4 momentet i den aktuella paragrafen avses med närkontakt att människor 1) vistas ansikte mot ansikte eller i samma utrymme på mindre än två meters avstånd från varandra i mer än 15 minuter eller 2) har fysisk kontakt med varandra.

Enligt 5 momentet i paragrafen förpliktar ett beslut som avses i 1 momentet följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2

momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland;

- 2) enskilda näringsidkare;
- 3) kommuner och samkommuner;
- 4) religionssamfund;
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Enligt 6–7 momenten i paragrafen tillämpas ett beslut som avses i 1 momentet dock inte på läroanstaltens verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet. Ett beslut som avses i 1 momentet får inte heller hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Enligt 8 momentet i den aktuella paragrafen får ett beslut som avses i 1 momentet fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i paragrafen inte längre uppfylls.

Enligt 58 g § 4 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar förpliktar ett beslut som avses i 1 momentet aktörer som disponerar över utrymmen när de utövar idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,
- 2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättningars bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,
- 3) dansställen och utrymmen som används för körsång, amatörteater och annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,
- 4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,
- 5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser;
- 6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

Enligt 58 h § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar ska, om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma

sjukdomar eller regionförvaltningsverket har fattat ett beslut som avses i 58 d § 1 momentet, den aktör som disponerar över utrymmen avsedda för kunder eller deltagare och den aktör som använder utrymmena i sin verksamhet utarbeta en skriftlig plan för hur aktören fullgör de skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställts i beslutet. Enligt 3 momentet i den aktuella paragrafen ska den plan som avses i paragrafen på begäran visas för kommunen eller regionförvaltningsverket. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska i utrymmet hållas framlagd för kunderna och dem som deltar i verksamheten. I 4 momentet i den aktuella paragrafen föreskrivs att närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av den plan som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 59 a § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 momentet, 58 d samt 58 h § 1 momentet samt iakttagandet av beslut som gäller dessa. I 59 b § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om inspektioner som görs för att genomföra övervakningen och i 59 c § om behörigheten att meddela förelägganden och tvångsmedel.

Enligt 1 § 1 momentet 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är infektionen som orsakas av den nya typen av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Förarbetet till lagen

Enligt specialmotiveringarna i regeringens proposition (245/2020) gällande 58 d § bestäms basen för regionförvaltningsverkets och kommunens prövning enligt THL:s data och anvisningar med beaktande av den noggrannare områdesbild sjukvårdsdistriktet skapar och andra regionala åtgärder. Besluten ska motiveras med regionala behov, och de ska innehålla en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och samhällsliga konsekvenser. Enligt propositionen är syftet utöver att hindra spridningen av coronavirussmitta att ur näringsidkarens perspektiv iaktta den förvaltningsrättsliga principen om minsta olägenhet, och de metoder som medför fler skyldigheter för näringsidkarna ska komma i sista hand.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslog i sitt betänkande (ShUB 7/2021 rd) med anledning av propositionen om ändring av 58 d § och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar (RP 31/2021 rd) att 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar enligt grundlagsutskottets utlåtande borde ändras så att begränsningsåtgärderna som avses i 58 d § ska kunna riktas till alla aktörer som avses i 58 g §.

Nationell styrning och det epidemiologiska läget

Enligt Institutet för hälsa och välfärd smittar det nya coronaviruset (SARS-CoV2) framför allt som droppsmitta när en insjuknad person hostar eller nyser. I närkontakter kan coronaviruset dessutom smitta genom beröring, om en insjuknad exempelvis har hostat i handen och därefter rört en annan person. Viruset kan även smitta vid beröring av ytor där det nyligen kommit luftvägssekret från en smittad person. Coronavirusen är dock uppbyggda så att de inte klarar sig en längre tid på ytor.

Det är typiskt för virus att de muterar. Muterade virus kan till sina egenskaper avvika från den tidigare virusstammen. Muterade virusstammar kan exempelvis gällande smittsamheten klassas som så kallade oroväckande coronavirusvarianter (variant of concern, VOC).

Institutet för hälsa och välfärd följer aktivt upp hur coronaviruset muterar och bedömer varianternas verkningar på coronavirusepidemin. Ute i världen cirkulerar för närvarande många olika varianter av coronaviruset. Spridningen av nya virusvarianter kan bekämpas på samma sätt som spridningen av det tidigare cirkulerande coronaviruset.

Utöver VOC-varianterna cirkulerar det i Finland och på andra håll i världen också andra muterade virusstammar där man inte ännu känner till hur mutationerna påverkar smittsamheten eller vaccinationsskyddet.

Coronavaccinet skyddar mot covid-19 och särskilt allvarliga former av sjukdomen. Vaccinet mot covid-19 hindrar dessutom virusinfektion och utsöndringen av viruset samt smitta mellan människor väl. På basis av detta är tanken att vaccin mot covid-19 kan bidra till uppkomsten av så kallat indirekt skydd och flockskydd. Hur god skyddseffekt den vaccinerade får beror på den vaccinerades ålder och bakomliggande sjukdomar; på hurdan coronasmitta det är fråga om och vilka virus som cirkulerar vid den aktuella tidpunkten. Enligt dagens kunskap skyddar den vaccin mot covid-19 som används också mot nya virusvarianter, men vaccinernas skyddseffekt kan vara sämre mot vissa varianter. Det är sannolikt att vaccinationen skyddar den vaccinerade mot allvarlig covid-19-infektion också när infektionen orsakas av muterat virus.

Coronavaccineringarna har inletts inom EU och 27.12.2020 även i Finland.

Statsrådet har i sitt principbeslut av den 3 september 2020 (VNK/2020/106) förordat social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för genomförande av rekommendationer och begränsningar enligt hybridstrategin för hantering av coronakrisen efter covid-19-epidemins första fas (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27). I planen är utgångspunkten för hanteringen av epidemin sådana åtgärder och beslut som enligt lagen om smittsamma sjukdomar fattas av lokala och regionala myndigheter.

Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom 29.12.2020 sänt kommunerna, sjukvårdsdistrikten och övriga samkommuner ett brev om uppdatering av handlingsplanen för hybridstrategin (VN/288/2020). I brevet konstateras det att ministeriet i enlighet med Statsrådets principbeslut 22.12.2020 har uppdaterat handlingsplanen för hybridstrategin. I brevet konstateras det att handlingsplanen innehåller en redogörelse för beskrivningar som karaktäriserar tre epidemifaser. Med hjälp av beskrivningarna ska behovet och riktandet av rekommendationer och restriktioner bedömas och beskrivningarna ska användas som stöd för beslutsfattandet på regional och nationell nivå. Vissa detaljer i beskrivningarna av de olika epidemifaserna har preciserats på basis av erfarenheterna hösten 2020.

Statsrådet har med sitt principbeslut av den 26 januari 2021 förordat att social- och hälsovårdsministeriet kompletterat handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin. Social- och hälsovårdsministeriet har 28.1.2021 utfärdat ett styrbrev om begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av den nya virusvarianten och epidemin (VN/909/2021). Enligt brevet utgör de nya varianter av SARS-COV-2 som har upptäckts ett nytt potentiellt betydande epidemiologiskt hot. Dessa virusvarianter sprider sig betydligt snabbare än coronavirusets tidigare subtyper. Trots att letaliteten inte verkar ha ökat kan den nya virusvarianten leda till en epidemi som sprids betydligt snabbare än förut, och på grund av det ökade antalet sjukdomsfall allvarligt hota hälso- och sjukvårdssystemets bärkraft. Eftersom den nya virusvarianten utgör ett allvarligt nytt hot har handlingsplanen för hybridstrategin kompletterats den 26 januari 2021. Statsrådet har förordat kompletteringen genom sitt principbeslut (STM/12/2021). I brevet ges baserat på handlingsplanen rekommendationer för åtgärder i det rådande läget. I brevet lyfter man också fram att kompletteringen av handlingsplanen beskriver hur två olika situationer där epidemin accelererar kan se ut och åtgärdshelheterna för dessa situationer.

Statsrådet fattade 25.2.2021 ett principbeslut om att övergå till nivå två som avses i kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin (STM/2021/32). Social- och hälsovårdsministeriet har 25.2.2021 gett styrbrevet Restriktioner för att hindra spridningen av virusvarianten och epidemin – nya befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar och handlingsplanen för hybridstrategin (VN/4947/2021). I brevet konstateras att ändringen av lagen om smittsamma sjukdomar (147/2021), genom vilken nya temporära befogenheter för att förhindra epidemispredningen fogades till lagen, trädde i kraft den 22 februari 2021. De temporära befogenheterna är i kraft till och med den 30 juni 2021. Med anledning av lagändringen har ministeriet den 25 februari 2021 uppdaterat del 3 i handlingsplanen samt som bilaga till den ministeriernas tidigare åtgärdsrekommendationer för epidemins olika faser, som gavs den 23 oktober 2020.

Den 1 mars 2021 har statsrådet i samverkan med republikens president konstaterat att det råder undantagsförhållanden i Finland (VNK/2021/21). I motiveringspromemorian till statsrådets beslut konstateras det att när syftet är att bekämpa covid-19 och trygga hälso- och sjukvårdens bärkraft kan situationen inte fås under kontroll med myndigheternas normala befogenheter. Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt styrbrev (VN/5229/2021) 1.3.2021 styrt regionerna alla de områden som enligt Institutet för hälsa och välfärds och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller som med tanke på behovet av åtgärder kan anses befinna sig i denna fas att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder på nivå två som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Social- och hälsovårdsministeriet har 25.3.2021 (VN/5896/2021) gett ett styrningsbrev gällande begränsande och rekommenderade åtgärder för regionerna som ska hindra epidemispridningen. Enligt styrningsbrevet har Kymmenedalens område 24.3.2021 övergått från epidemins accelerationsfas till spridningsfasen. Utgående från en bedömning av social- och hälsovårdsministeriets grupp för lägesbilder och modeller 24.3.2021 har ministeriet fattat beslut om att Kymmenedalens område ska styras till åtgärdsnivå två. Grunden för styrningen är att kriterierna för samhällsspridningsfasen uppfylls i regionerna. Social- och hälsovårdsministeriet styr Kymmenedalens område att omedelbart införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inklusive de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Social- och hälsovårdsministeriet har 9.4.2021 (VN/9358/2021) gett ett styrningsbrev gällande begränsningsåtgärder för att hindra spridningen av virusvarianter och epidemin. Ny styrning gavs med brevet till och med 30.4.2021. Social- och hälsovårdsministeriet styr alla de områden som enligt Institutet för hälsa och välfärds och ministeriets bedömning uppfyller kriterierna för samhällsspridningsfasen eller som med tanke på behovet av åtgärder kan anses befinna sig i denna fas att införa de åtgärder för samhällsspridningsfasen (inkl. de nya befogenheterna enligt lagen om smittsamma sjukdomar) och de tilläggsåtgärder som anges i handlingsplanen och den kompletterande handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin.

Enligt social- och hälsovårdsministeriets brev, även om regionerna i regel styrs till åtgärder i samhällsspridningsfasen och tilläggsåtgärder som gäller den vuxna befolkningen, ska rekommendationer och begränsningar i de regioner som befinner sig i samhällsspridningsfasen, där epidemin inte visar tecken på avmattning, i princip inte avvecklas utan noggrann prövning av dess effekter och eventuella ersättande

åtgärder. Även begränsningsåtgärder enligt handlingsplanen som påverkar barn och unga ingår fortsättningsvis i det urval av metoder som regionerna överväger. När epidemin lugnar ner sig ska rekommendationerna och begränsningarna avvecklas endast efter omsorgsfullt övervägande. Samtliga sjukvårdsdistrikt i Södra Finlands verksamhetsområde har fastställts höra till den gruppen.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sitt brev 23.4.2021 *Restriktioner för att hindra spridningen av virusvarianten och epidemin* (VN/11430/202) fortsatt styrt regionerna enligt åtgärdsnivå 2 till och med 31.5.2021. Ministeriet styr regionerna i samhällsspridningsfasen att bland annat fatta beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar om att ställa förutsättningar för användningen av utrymmen som är avsedda för kunder och deltagare då kriterierna som avses i bestämmelsen uppfylls och beslut enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar som förbjuder offentliga tillställningar med över sex personer eller i sista hand helt förbjuder ordnandet av offentliga tillställningar så att tillställningar med högst sex personer är tillåtna enbart av tvingande lagstadgat skäl. Dessutom rekommenderas i brevet att man i områden som bedöms vara i accelerationsfasen inför motsvarande åtgärder för att effektivisera den riksomfattande epidemibekämpningen och hindra spridningen av epidemin. I brevet konstateras att om man innan den utsatta tiden då styrningen upphör frångår åtgärdsnivåerna så ger ministeriet en särskild ny styrning om dess betydelse och åtgärdsförslagen som förknippas med epidemifaserna.

Statsrådet konstaterade att undantagsförhållandena har upphört 27.4.2021 och utfärdade förordningar som upphäver befogenheterna som infördes med stöd av undantagsförhållandena (VNK/2021/48).

Statsrådet fattade 6.5.2021 ett principbeslut om att frångå användningen av åtgärdsnivåerna som avses i kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin (STM/2021/83). Statsrådet konstaterar i principbeslutet att det är motiverat att frångå användningen av åtgärdsnivåerna. Statsrådet förordar att social- och hälsovårdsministeriet upphäver de kompletterande åtgärderna till handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin av den 26 januari 2021 som gjordes för att hindra en hotande snabb accelerering av epidemin och att virusvarianter som smittar lättare blir vanligare. Social- och hälsovårdsministeriet styr genom principbeslutet alla områden att som fortsatt åtgärd slopa de ytterligare åtgärderna förknippade med åtgärdsnivåerna och övergå till åtgärderna för epidemifasen i regionen enligt handlingsplanen för hybridstrategin. Vid bedömningen av alla åtgärder och prövningen av avvecklingen av dem bör man således på ett enhetligt sätt beakta det allmännas skyldighet att förhindra att epidemin sprids och att trygga hälso- och sjukvårdskapaciteten. När beslut övervägs måste man därför förutse vilken betydelse och inverkan åtgärdspaketet kommer att ha när läget förändras. Myndigheterna är skyldiga att vidta de åtgärder som behövs för att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna med

beaktande av åtgärdernas effekter samt uppföljningen av den totala nyttan av och kostnaderna för de åtgärder som vidtas.

Begränsningsåtgärderna får inte heller avvecklas för tidigt, utan rekommendationerna och restriktionerna ska lindras efter noga övervägande så att nya smittkluster inte uppstår.

Social- och hälsovårdsministeriet har 10.5.2021 utfärdat ett styrbrev *Rekommendationer och restriktioner enligt epidemifas för att förhindra spridningen av epidemin* (VN/12820/2021). Social- och hälsovårdsministeriet styr genom brevet alla områden att från och med den 10 maj 2021 slopa de ytterligare åtgärderna för åtgärdsnivåerna och att övergå till åtgärderna för epidemifasen i regionen enligt handlingsplanen för hybridstrategin. I brevet presenteras ministeriets rekommendationer för områden i olika epidemiologiska faser och styrningen ges fram till den 31 maj 2021. Utgångspunkten för lindringen och avvecklingen av de restriktioner som gäller i regionerna är de definitioner av epidemifaserna och de åtgärder som finns i hybridstrategin. I bedömningen av regionens situation ska vikt även läggas vid smittläget i de omgivande regionerna och det riksomfattande epidemiläget. Även efter det att begränsningarna lindrats eller avvecklats bör det noteras att regionförvaltningsverken, kommunerna och andra behöriga aktörer kan fatta beslut om regionala och lokala begränsningar när det är nödvändigt med föregripande åtgärder för att förhindra att epidemin sprids.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds riksomfattande lägesrapport för uppföljning av hybridstrategin 19.5.2021 började antalet nya covid-19-fall i Finland klart minska efter mitten av mars och epidemin mattades av. Meddelade restriktioner och rekommendationer och det att de noga följdes gjorde att epidemin utvecklades i en bättre riktning. Dessutom har vaccinationerna hindrat smittor.

Under de senaste veckorna har antalet fall emellertid inte fortsatt minska lika kraftigt utan den positiva utvecklingen har stannat av. Veckorna 16–19 diagnostiserades cirka 1400–1600 fall per vecka. Under vecka 19 (10–16 maj) konstaterades sammanlagt 1401 nya fall av covid-19, vilket är mindre än 100 fall färre än veckan innan. Från toppnoteringarna i mars har antalet fall emellertid minskat, vecka 19 fanns det cirka 70 % färre fall än vecka 10 i mars då antalet fall var det högsta under hela epidemin (4941 fall). Under de två senaste veckorna förekom 52 nya fall per hundra tusen invånare och under de två föregående veckorna 54.

Det uppskattade effektiva smittsamhetstalet är för närvarande 0,8–1,0 (90 % sannolikhetsintervall). Talet är detsamma som förra veckan men högre än i april. Under hela april månad var det uppskattade smittsamhetstalet mindre än ett.

Även om säsongväxlingarna och ökade vaccinationer stöder förbättringen av det epidemiologiska läget under våren och sommaren

så har det epidemiologiska läget åter försämrats i en del områden. Antalet smittor kan åter öka eftersom restriktionerna redan har lindrats i vissa områden och om kontakterna människor emellan ökar då sommaren närmar sig.

Vaccinet mot covid-19 skyddar bra mot covid-19 och allvarliga former av sjukdomen. Vaccinet eliminerar emellertid inte fullt risken för att bli smittad eller smitta andra. Därför är det viktigt att också de som har fått en eller två vaccindoser fortsättningsvis ser till säkert avstånd, använder munskydd, tvättar händerna och följer övriga anvisningar för att förebygga spridningen av viruset.

Det finns stora skillnader i det epidemiologiska läget mellan olika regioner: i landets södra och sydvästra delar är incidensen av covid-19-fall alltför högre än på andra håll i landet. I vissa områden har den positiva utvecklingen stannat av och i vissa områden har lokala smittkluster orsakat en plötslig försämring av läget regionalt och ökat antalet smittor.

Fortsättningsvis är det många som går på coronavirustest, även om antalet test har minskat från de föregående veckorna. Vecka 19 gjordes över 111 000 test, medan det veckan innan gjordes cirka 20 000 fler test. Andelen positiva prov av de undersökta proven var cirka 1,3 % vecka 19. Den lilla procentuella andelen positiva prov är en bra indikator som berättar att smittorna som cirkulerar bland befolkningen alltför upptäcks på ett effektivt sätt.

I hela landet kunde smittkällan för nya inhemska smittor utredas i över 70 % av fallen. Cirka 40 % av de nya smittorna konstaterades hos personer som var i karantän då smittan diagnostiserades.

Belastningen av sjukhusvården var störst i slutet av mars före påsk (veckorna 12 och 13). Antalet patienter som vårdas på avdelningarna inom primärvården och den specialiserad sjukvården minskade under april-maj, men jämfört med förra veckan finns det åter en oroväckande ökning i antalet patienter. Antalet patienter på intensivvården har nationellt hållits mer stabilt. Prognoserna för den kommande veckans riksomfattande antal vårdperioder inom den specialiserade sjukvården och intensivvården har sjunkit en aning från prognoserna förra veckan.

Coronavaccineringen fortskrider bra i alla specialansvarsområden. I hela landet har redan 90 % av dem som har fyllt 70 år, medan 46 % av alla som har fyllt 16 år, fått en vaccindos. Gällande vaccinationsordningen har man från att ha vaccinerat riskgrupper gått över till vaccinering enligt åldersordning. Uppskattningen är att alla villiga som har fyllt 16 år ska ha fått sin första vaccindos före utgången av juli månad. Bedömningen är att vaccineringarna har minskat behovet av sjukhusvård hos personer som har insjuknat i covid-19.

Regeringen godkände 20.4.2021 en plan för avveckling av coronarestriktionerna och utfärdade 27.4 förordningar om att upphäva utövningen av befogenheter enligt beredskapslagen. Social- och hälsovårdsministeriet fattade den 10 maj ett beslut enligt vilket man vid bekämpningen av coronaepidemin slopar de riksomfattande åtgärdsnivåerna. Regionala begränsningar och rekommendationer betonas i fortsättningen vid bekämpningen av coronaviruset.

I praktiken har de rekommenderade åtgärder och begränsningsåtgärderna hindrat smittor och efter mitten av mars har utvecklingen av det epidemiologiska läget konstaterats vara mycket positiv. Under de senaste fyra veckorna har minskningen av smittorna emellertid stannat av. Det visar att rekommendationerna och restriktionerna bör avvecklas med måtta för att kontrollera det epidemiologiska läget.

Även om det epidemiologiska läget som helhet har blivit bättre så är det motiverat att upprätthålla effektiva och täckande metoder för att hindra smittor i regionerna. Välavvägda begränsningsåtgärder samt effektiv testning och snabb smittspårning möjliggör en gynnsam utveckling av det epidemiologiska läget. En fortsatt gynnsam utveckling är en förutsättning för att det fortsättningsvis ska gå att lätta på och avveckla begränsningarna.

Coronaviruset smittar effektivt i sociala situationer. Var och en kan med sitt eget agerande bromsa upp spridningen av coronaviruset. Det är ytterst viktigt att fortsättningsvis följa de rekommendationer och restriktioner som är i kraft och att begränsa antalet kontakter. Också vid lindriga symtom som passar in på covid-19 ska man genast söka sig till test. Smittspridningen av de nya virusmutationerna mellan människorna kan förhindras med samma metoder som i fråga om coronaviruset som förekom redan tidigare.

Målet är att ytterligare förbättra hälsosäkerheten vid gränserna. Social- och hälsovårdsministeriet har anvisat alla behöriga myndigheter att agera på ett sådant sätt som situationens allvar kräver och utöva alla sina befogenheter som lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör för att förhindra att coronavirusepidemin sprids.

Det epidemiologiska läget i sjukvårdsdistriktens områden och erhållna sakkunnigutlåtanden

Syftet med regionförvaltningsverkets begränsande beslut är att som det föreskrivs i 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar förebygga att sjukdomsläget förvärras. Risken för massexponeringar och för att sjukdomen sprids är särskilt stor i alla situationer med stora folksamlingar där personerna kan råka i närkontakt med varandra.

Sjukvårdsdistrikten inom Regionförvaltningsverket i Södra Finlands verksamhetsområde har i enlighet med den styrning som getts i social- och hälsovårdsministeriets brev den 10 september 2020 inrättat

regionala samarbetsgrupper för covid-19. Samarbetsgrupperna beaktar i sina lägesbedömningar utöver epidemiläget också de totala konsekvenserna av smittbekämpningsåtgärderna, inklusive ekonomiska konsekvenser och konsekvenser som hänför sig till näringslivet. Regionförvaltningsverket deltar i arbetsgrupperna, liksom också företrädare för Institutet för hälsa och välfärd samt närings-, trafik- och miljöcentralerna i respektive region.

Regionförvaltningsverket har av Kymmenedalens regionala coronasamordningsgrupp fått en bedömning av covid-19-läget i sjukvårdsdistriktet och gruppens synpunkter på vilka regionala begränsningsåtgärder som behövs för att stävja epidemin.

Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts regionala samordningsgrupp konstaterade under sitt möte 19.5.2021 att området fortsättningsvis är i coronaepidemins accelerationsfas. Enligt gruppen är incidensen i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt 46,8 över 14 dygn per 100 000 invånare. Andelen positiva prov är 1,85 %. Enligt gruppen är det för tillfället svårt att bedöma helhetsbilden för spårningen av smittkällan. Smittspårningen är överbelastad eftersom antalet smittor har ökat avsevärt under den senaste veckan. Informationen om nya fall har fått kluster. 5 patienter vårdas på sjukhus och en del av dem på intensivvårdsavdelning.

Enligt coronasamordningsgruppen uppfylls kriterierna i 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar i Kymmenedalens område. Gruppen rekommenderar att den så snart som möjligt införs för en månads tid. Incidensen är över 25. Smittkällorna och spårbarheten är osäker och det saknas säkra uppgifter om siffrorna i dagens läge. Smittspårningen är tidvis väldigt överbelastad på grund av att antalet fall har ökat kraftigt. Också behovet av sjukhusvård har ökat under den senaste veckan. Enligt Institutet för hälsa och välfärds (THL) riksomfattande lägesrapporter för uppföljningen av hybridstrategin var incidensen per 100 000 invånare över sju dagar veckorna 16–19 i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt 17.1, 8.6, 11.0 och 29.4, medan den procentuella andelen positiva prov av alla testade var 1.2, 0.6, 0.7 och 2.1.

Slutsats

Statsrådet fattade 6.5.2021 ett principbeslut om att frångå användningen av åtgärdsnivåerna som avses i kompletteringen av handlingsplanen för hybridstrategin. Statsrådet konstaterar i principbeslutet att det är motiverat att frångå användningen av åtgärdsnivåerna. Statsrådet förordar att social- och hälsovårdsministeriet upphäver de kompletterande åtgärderna till handlingsplanen för genomförandet av hybridstrategin av den 26 januari 2021 som gjordes för att hindra en hotande snabb accelerering av epidemin och att virusvarianter som smittar lättare blir vanligare.

Social- och hälsovårdsministeriet har genom styrningsbrevet 10.5.2021 styrt alla områden att från och med den 10 maj 2021 slopa de ytterligare åtgärderna för åtgärdsnivåerna och att övergå till åtgärderna för epidemifasen i regionen enligt handlingsplanen för hybridstrategin.

Regionförvaltningsverket konstaterar att epidemin i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikts område för närvarande är i accelerationsfasen. Enligt utredningarna är incidensen per 100 000 invånare över de senaste 14 dyggen i Kymmenedalen 46,8 och i de närliggande regionerna HNS-området 82,2 och i Päijänne-Tavastland 110,6. I sjukvårdsdistriktet konstateras smittkluster som inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt och som innebär en betydande risk för att nya smittor sprids.

Smittspårningen är tidvis överbelastad vilket ökar risken för smittspridning. Det epidemiologiska läget är osäkert också på grund av virusvarianterna och läget kan accelerera snabbt. Det epidemiologiska läget i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt och Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistrikt som gränsar till Kymmenedalen är klart sämre än i Kymmenedalen vilket innebär risk för att smittorna i allt högre grad sprids till Kymmenedalen.

Med beaktande av ovan och rekommendationerna som Institutet för hälsa och välfärd och sjukvårdsdistrikten har gett i egenskap av sakkunniga anser Regionförvaltningsverket i Södra Finland det nödvändigt att för att hindra att den smittsamma sjukdomen sprids meddela ett beslut enligt 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar för kommunernas områden i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt och ålägga samtliga aktörer som avses i 58 d § 5 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar att i kommunernas områden inom Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt ordna användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse som avses i 3 momentet i samma paragraf så att kunder, de som deltar i verksamheten och sällskap de facto kan undvika i 4 momentet avsedd närkontakt med varandra.

Aktören kan fullgöra sin skyldighet genom att begränsa antalet kunder, genom att arrangera kundplatserna eller lokalerna eller på något annat sätt som beaktar verksamhetens särdrag.

I det här beslutet avses med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrupps vistelse

- 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare
- 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt.

- 3) utrymmen som används för verksamhet som avses i 58 g 4 momentet oberoende av antalet kunder eller deltagare i verksamheten.

I det här beslutet avses med närkontakt 1) vistelse ansikte mot ansikte eller i samma utrymme på mindre än två meters avstånd under mer än 15 minuter eller 2) fysisk kontakt med varandra.

Beslutet förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 momentet 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland;
- 2) enskilda näringsidkare;
- 3) kommuner och samkommuner;
- 4) religionssamfund;
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Beslutet tillämpas inte på läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet. Beslutet får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Aktörer som avses i det här beslutet ska dessutom beakta skyldigheten enligt 58 h § att utarbeta en skriftlig plan för hur de fullgör de skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställs i beslutet. Om det inte är möjligt att ordna verksamheten på det sätt som det här beslutet förutsätter, kan utrymmena för kunder och deltagare inte användas.

Regionförvaltningsverket i Södra Finlands beslut gällande Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt grundar sig på den nuvarande helhetsbedömningen av det regionala läget, där man har bedömt de regionala faktiska konsekvenserna av covid-19 för folkhälsan och utöver Institutet för hälsa och välfärds sakkunskap även har beaktat de regionala myndigheternas synpunkter samt social- och hälsovårdsministeriets styrning om behovet av begränsningsåtgärder. Vid prövningen av åtgärderna har man beaktat att beslutet har konsekvenser för samhället, ekonomin, näringslivet och grundläggande fri- och rättigheter. En näringsidkare kan för att fullgöra skyldigheterna enligt beslutet till exempel vara tvungen att begränsa antalet kunder, vilket kan leda till inkomstförlust och försämra verksamhetens lönsamhet

och därigenom också påverka sysselsättningen. Med det här beslutet begränsas verksamheten emellertid endast till den del som det är nödvändigt med tanke på att det epidemiologiska läget är accelererande och osäkert.

Regionförvaltningsverkets beslut enligt 58 d § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar kan vara i kraft högst en månad. Om det epidemiologiska läget förändras gör regionförvaltningsverket en ny bedömning av det här beslutet att begränsa användningen av utrymmen.

På basis av ovan är det här beslutet nödvändigt för att förhindra att den smittsamma sjukdomen sprids till kommunernas områden i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 8, 58 c, 58 d, 58 g, 58 h, 59 a-c och 91 §

Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 och 5 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får det här beslutet överklagas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En besvärsanvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar verkställs det här beslutet omedelbart trots eventuellt överklagande.

MER INFORMATION

Mer information fås vid behov av regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen, tfn 029 501 6000 (växeln).

överdirektör Merja Ekqvist

regionförvaltningsöverläkare Laura Nikunen

BILAGOR

Bilaga 1, Kommunerna inom Kymmenedalen sjukvårdsdistrikt

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgift

Beslutet delges genom offentlig delgivning

Delgivningen av det här beslutet sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland till och med 20.6.2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbplats www.rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbplats.

För kännedom

Kommunerna och samkommunerna i Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt

Kymmenedalen sjukvårdsdistrikt som ombes informera läkarna som ansvarar för smittsamma sjukdomar i dess område om beslutet

Polisinrättningen i Sydöstra Finland

Kymmenedalens räddningsverk

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

Institutet för hälsa och välfärd

Social- och hälsovårdsministeriet

Undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets kanslis kommunikationsavdelning

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Avgiftsfritt